

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Elisaeus

Augustæ Vindelicorum, 1720

Conferentia LXXI. An requiratur attentio mentis in horis canonicis
recitandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

ut contractus veri & non ficti vel fraudulentum fiant; adeoque cum vero interno consensu ac intentione requisita ad substantiam contractus. Deinde in *administratione Sacramentorum*. Quicumque lege vel præcepto superioris jubetur sacramentum ministrare, baptizare, absolvere, celebrare, &c. eo ipso indirectè jubetur, & sine dubio tenetur habere intentionem baptizandi, absolvendi, consecrandi, &c. quia ejusmodi intentio est de intrinseca substantia operis præcepti, sine qua non sacramentum, sed sacrilegium fieret. Uterius in *suspensione sacramenti*. Lex Ecclesiastica præcipiens fidelibus annuam confessionem, consequenter etiam indirectè præcipit actum internum doloris & propositi, emendationis, &c.

Denique in *oratione & cultu divino*. Utpote Missa dominicis & festis diebus devotè audienda, horis canonicis recitandis, &c. quæ certè merentur novam conferentiam; proinde sit

CONFERENTIA LXXI.

An requiratur attentio mentis in horis canonicis recitandis.

117. **S**ensus quæstionis est, utrum ad satisfaciendum præcepto Ecclesiastico de recitandis horis canonicis, requiratur non tantum intentio voluntatis interna ad colendum Deum, sed etiam attentio intellectus ad verba recitanda, vel ad sensum, vel ad mysteria, vel saltem ad finem, qui est Deus colendus? circa quod

Supponitur ut certissimum, quod Ecclesia præcipiens clericis recitationem horarum canonicarum,

rum, præcipiat veram orationem, verum cultum
divinum, & verum actum religionis, quo Deus
T. O. M. verè colatur; quia Ecclesia illo præcep-
to per se & principaliter intendit satisfacere dupli-
ci suæ obligationi. I. *Obligationi generali Religio-
nis*, scilicet colendi Deum nomine totius populi
Christiani. II. *Obligationi speciali iustitiæ*, seu in-
tentioni fundatorum: atqui Ecclesia sine dubio
tenetur colere Deum vero cultu Religionis tum ex-
terno, tum interno; cui proinde obligationi inten-
dit satisfacere deputando certos ministros, qui ip-
sius, & totius populi Christiani nomine, per officia
à se instituta, statis temporibus Deum colant: at-
que intentio fundatorum Ecclesiarum, ac benefi-
ciorum sine dubio fuit, ut Deus vero cultu Religio-
nis: vera oratione & laude divina colatur: cui
obligationi Ecclesia absolutè tenetur, & suo præ-
cepto intendit satisfacere per horas canonicas ritè
à suis ministris persolvendas: consequenter Ec-
clesia præcipit veram orationem, seu verum cul-
tum divinum; adeoque non solum externam ma-
terialem verborum pronuntiationem quantumvis
accuratam, quæ sine omni interno actu nullo mo-
do dici potest vera oratio, aut verus Dei cultus.
Clara namque sunt verba præcepti *c. Dolentes di-
strictè præcipientis in virtute sanctæ obedientiæ, ut divi-
num officium diurnum pariter ac nocturnum, quantum
illis Dominus dederit, STUDIOSE celebrent, & DEVO-
TE* Ubi signanter Glossa. STUDIOSE quoad
Officium oris, DEVOTE quoad Officium cordis. Un-
de non credo aliquem reperiundum, qui negare
præsumat, ad satisfaciendum præcepto requiri ali-
quam

quam internam devotionem voluntatis, seu *intentionem* colendi Deum; ut proinde controversia tantum sit, utrum etiam requiratur aliqua *attentio* intellectus, quæ sit de substantia verè orationis, seu veri cultus divini, quæque indirectè cadat sub præcepto precipiente veram orationem & verum cultum divinum? sit ergo

118. RESOLUTIO affirmativa, cum D. Thom. 4. d. 15. q. 4. a. 2. Navar. c. 14. de Oratione n. 19. Soto, Cajet, Sylvestro & aliis, quos refert & sequitur noster Patrit. hic n. 42.

Ratio autem fundamentalis est: Quia Ecclesia potest præcipere actum internum saltem indirectè, quoties actus internus est de substantia actus externi per se præcepti, ad hoc ut sit actus virtutis, & idoneus ad finem præcepti supernaturalem: atque attentio interna est de substantia veræ orationis, seu veri cultus Dei, qualem præcipit Ecclesia: ergo, confirmatur ex communi Doctorum sententia, imò omnium sensu; in omni oratione jure divino naturali requiritur attentio interna, ac ea ut omnis voluntaria distractio in oratione propriè dicta, sit ali- quod peccatum saltem veniale, quando oratio non est obligatoria, nisi fortè sub veniali: mortale autem, quando oratio jure divino esset obligatoria sub mortali; ut fatentur Valentia tom. 3. Diss. 6. q. 2. p. 9. Suarez de Religione l. 3. c. 4. Less. l. 2. de peccat. c. 37. dub. 11. Quod si ergo sit aliquod jus divinum obligans ad orationem seu cultum divinum, de se tamen indeterminatum, & determinandum ab Ecclesia quoad modum & tempus, utique ipsum jus divinum, ut sic determinatum ab Eccle-

fia

fia, adhuc obligabit sub peccato etiam mortali ad attentionem internam: atqui Ecclesia sub præcepto obedientiae præcipiens suis ministris, ut horas canonicas tanquam veram orationem & cultum divinum, *studiosè celebrent & devotè*, est mera Executrix & determinatrix juris divini naturalis de colendo Deo, satisfaciendo foundationibus ad divinum officium factis: utrumque enim est juris naturalis, hoc iustitiae, illud Religionis: ergo præceptum illud saltem indirectè & vi legis divinae latentis determinatae, verè obligat sub peccato, & quidem (in materia gravi) mortali ad attentionem internam. Audi super hoc os aureum D. Chrysostomum *hom. 79. ad populum Antioch.* in hæc omnino verba differentem. *Quæ enim excusatio aut venia dabitur nobis, si cum amicis loquentes adsumus animo, mentemque adhibemus: cum Deo verò colloquentes animo in rebus indignis peregrinamur? possètque tam fæda ac turpis esse peregrinatio mentis, ut duplicis sceleris, seu lethalis culpæ labem haberet: unam, verbi causa, cogitati, optati que stupri, seu homicidii, alteram insignis iniuriæ, quâ divinæ preces, Psalmi, Sacraeque Scripturae verba tunc afficiuntur.* Hæc Sanctus, loquens de oratione in genere, quid dicturum putas de ipso officio divino?

119. Nihilominus negativa opposita non est omninò rejicienda, utpote multorum ac gravium Doctorum. D. Antonini, Durandi, Paludani, Melane, Sylvestri, Tabienæ, Rosellæ, Angeli, aliorumque. Et ideo in priori titulo de conscientia scrupulosa suam memini, scrupulosè orantibus horas in choro, ac propter distractiones, etiam involuntarias, nolentibus

tibus ut valeant, easque idcirco in serum differenti-
bus non sine periculo omnimodæ omissionis, ut
se accommodent huic sententiæ, nec curent distrac-
tiones, omittant repetitiones, &c.

CONFERENCE LXXII.

Qualis intentio requiratur ad impletionem
cujuscunque legis vel præcepti?

120. **R**ESOLUTIO I. Ad implendam legem,
vel præceptum quodcunque necessaria
est intentio faciendi ipsum opus præceptum: non
item intentio satisfaciendi legi vel præcepto. Ita
Auctores citandi in exemplis.

Explicatur: *necessaria est intentio faciendi ipsum
opus præceptum*: id est, ut quis voluntariè exerceat,
adeoque velit ac intendat facere talem actum, seu
tale opus, quale præceptum est: v. g. Missæ in-
terfuit, horas recitet, &c. Unde præcepto non sa-
tisfacit, qui materialiter tantum absque omni in-
tentione & voluntate faciendi opus pium, interest
missæ dormiens, plene ebrius, invitus ac coacte
detentus in loco missæ, &c. Ita Caspensi. hic *Disp.*
3. sect. 5. March. tribun. p. 2. tract. 1. tit. 7. q. 4.
Ratio est: quia ad implendum præceptum requi-
ritur quidquid est de substantia præcepti: illud
autem est de substantia præcepti, quod est de in-
trinseca ratione operis præcepti, seu quod ad mo-
ralem substantiam operis præcepti necessario re-
quiritur: sed de intrinseca ratione operis præcepti
est intentio seu voluntas faciendi ipsum opus,
quod præcipitur; siquidem omni lege & præcep-
to utique præcipiatur actus humanus voluntarius,

Pars II.

K

qualis